

Zwervende erven op de Raaltense Enk

project De Enk

In de periode maart/april 2006 heeft Synthegra Archeologie een gezamenlijk initiatief van Sinnema Adviesgroep en Rabo Vastgoed begeleid. Het betreft een nieuwbouwlocatie waar reeds in 2003 door Synthegra de eerste verkenningen hadden plaatsgevonden. Hierbij werden resten uit de Late Middeleeuwen (1200-1500), de Late IJzertijd (250 v.C-50 v.C.) en de Late Bronstijd (1.100-900 v.C.) aangetroffen. Na een archeologische begeleiding van de wegcunetten en de kabelsleuven die door Sinnema Adviesgroep Oost in 2005 werden aangelegd, werden in maart 2006 bij het uitgraven van de bouwkavels opnieuw archeologische resten aangetoond. Desondanks besloot de provincie dat een opgraving niet noodzakelijk was. Hierin kwam verandering bij de aanleg van een appartementencomplex aan de voorzijde van de Koningsspil, vlak langs het

Kanaal.

Afbeelding 1: overzicht van nieuwbouwlocatie De Enk in maart 2006 (met winterkleed!)

Bewoning uit de Bronstijd, IJzertijd en Romeinse Tijd

Tijdens de aanleg van de bouwput werden langzaam de contouren zichtbaar van een aantal gebouwen uit respectievelijk de Late Bronstijd, de Vroege IJzertijd en de Late IJzertijd/Vroeg Romeinse Tijd. Dergelijke resten bestaan eigenlijk louter uit verkleuringen waar vroeger de houten palen en lemen wanden van de gebouwen hebben gestaan. Het hout zelf is na eeuwen vergaan, maar de constructies zijn als bruine verkleuringen in het gele dekzand achtergebleven. Door de verkleuringen nauwgezet in kaart te brengen ontstaat een negatief, een afdruk van het oorspronkelijke gebouw. Door de palen en lijnen met elkaar te verbinden kan als het ware de oorspronkelijke gedaante van het gebouw gereconstrueerd worden. Het gebouw uit de Late Bronstijd is mogelijk tweeschepig en kon maar ten dele worden opgegraven. De middenstaanders zijn redelijk zwaar uitgevoerd. De wanden worden gekenmerkt door losse paalzettingen die keurig op rij zijn geplaatst. Twee plattegronden konden met grote zekerheid in de Vroege IJzertijd worden geplaatst. Het betreft zogenaamde wandgreppelhuizen. Op de lange zijden van het gebouw was de ingang gesitueerd, waarboven een overstek was gemaakt in riet of stro. De wanden van deze boederijen waren gedeeltelijk ingegraven en aangesmeerd met leem en stro. In deze boederijen leefden de toenmalige inwoners met hun vee onder 1 dak. Tot slot werd ook nog een klein gebouwtje aangetroffen. Bij het couperen van 1 van de paalgaten van dit gebouwtje werd een scherp gladwandig geïmporteerd Romeins aardewerk gevonden, afkomstig van een kruikamfoor. Daarnaast werden scherven uit de Late IJzertijd aangetroffen. Dit maakt dat het gebouwtje van rond de jaartelling moet dateren. De vondst van Romeins aardewerk is vrij bijzonder in dit deel van Nederland. Raalte was in de Romeinse Tijd Germaans gebied en behoort tot de provincie *Germania Libera*. De Romeinen dreven veelal ruilhandel met deze vrij Germanen. Aardewerk, munten, sieraden en exotische producten zoals olijfolie en *garum* (vissaus) werden geruimd voor vee, vlees, wol en landbouwproducten. Op deze wijze zullen ook de restanten van de Romeinse kruikamfoor als afval in de Raaltense bodem beland zijn. Als klap op de vuurpijl werd tenslotte nog een tonput

aangetroffen. Deze bleek uiteindelijk maar liefst vier meter diep te zijn. De put was in het dekzand ingegraven en bestond uit een uitgeholde boomstam met een diameter van 1,40 meter afkomstig van een inlandse eik. Het moet een gigantisch karwei zijn geweest om deze boomstam uit te hollen en geschikt te maken als waterput. De waterput was vanaf de Late IJzertijd in gebruik geweest, mogelijk tot en met de Romeinse tijd.

Afbeelding 2: restanten van de boomstampuit uit de IJzertijd

Conclusie

Als we de resultaten in ogenschouw nemen, dan kan geconcludeerd worden dat op de centrale enk van Raalte al sinds circa 1100 v.C. intensief gewoond wordt. De oorspronkelijke bewoners waren boeren die zowel aan veeteelt als aan landbouw deden. Nadat de grond uitgeput was trok men gewoon verder over de enk, op zoek naar nieuwe vruchtbare gronden. Na verloop van eeuwen kwam men vaak toch weer terug, als de grond weer genoeg vruchtbaar was. Dit blijkt ook het geval ter plaatse van het appartementencomplex. Met de bouw van 14 appartementen in het voorjaar van 2006 wordt dan ook een traditie voortgezet die teruggaat tot onze prehistorie. We zijn er trots op dat wij daarin een aandeel mochten hebben.

Afbeelding 3: foto met in het midden een wandgreppelhuis uit de Vroege IJzertijd

Eric van der Kuijl
directeur